

- * Je li Hrvatska pred prijevremenim izborima
- * Enigma Sindića: U povodu izručenja Vinka Sindića, koji je optužen za ubojstvo Brune Bušića, postavlja se pitanje je li to početak raščišćavanja uloge bivše jugoslavenske tajne službe u likvidacijama i teroru nad iseljenicima
- * Razgovor: dr. Ivan Ilić, veleposlanik RH u Austriji
- * U povodu desete "Hrvatske večeri" u švicarskom gradiću Buchsu održan spektakl "Lijepom Našom" te 9. godišnji (izborni) zbor HDZ-a Švicarske i Lihtenštajna
- * 10 godina uspješnog rada i zajedničkog djelovanja
- * Pogled s Majne
- * U Zagrebu dodijeljene nagrade donacije Krunoslav i Zvonimir Draganović
- * Dobrotvorna akcija za prikupljanje priloga za gradnju pastoralnog centra i nove crkve u Tivtu
- * Povratnici-poduzetnici: Stipe Grubišić, "BEP Consult", Šibenik
- * U organizaciji HMI-a i HIC-a u Kanadi počela turneja estradnih umjetnika iz Hrvatske
- * Zanimljivosti
- * Njemačka: Izabrano novo vodstvo HDZ-a Duesseldorf
- * U posjetu Hrvatskoj matici iseljenika - povratnička priča obitelji Bilic
- * U susret jednoj od najvećih priredbi na prostorima HKM Singen-Kostanz
- * U Zepèu gostovali članovi Hrvatskog kulturnog centra iz Subotice
- * Njemačka: Predavanje Dražena Budiše o hrvatskoj kulturnoj povijesti
- * Maturalno putovanje učenika hrvatske gimnazije iz Budimpešte i Peèuha

JE LI HRVATSKA PRED PRIJEVREMENIM IZBORIMA

Vrijeme ne radi za oporbu

Lijeva oporba - kako pravaši nazivaju tzv. šestorku - sve agresivnije nastoji realizirati projekt prijevremenih izbora. Ostavke njezinih zastupnika na funkcije u Hrvatskome državnom saboru, ma koliko ih uvjerljivo opravdavala ili ne opravdavala, samo su u službi tog cilja. Na isti dan kada je "šestorka" u Saboru objavila dugo pripremanu odluku, njezini su vijećnici, i ne trudeći se odviše obrazložiti svoj potez, demonstrativno napustili zagrebačku Gradsku skupštinu. Prije su to već učinili u Gradskom vijeću Požege pa se može izvući zaključak da bi, prema istom modelu, SDP i ostali mogli postupati u svim lokalnim predstavničkim tijelima u kojima nisu stekli većinu. Razlog: što više radikalizirati stanje na političkoj pozornici, što efektnije javnosti prodati tezu kako je cijela država u krizi, u kolapsu, u "izvanrednom stanju".

Je li taj psihološko-promidžbeni projekt (dr. Pašalić ga naziva specijalnim ratom protiv legalnoga državnog vodstva) osmišljen izvana, i nije toliko važno za našu rašelambu. Važno je to što tzv. neovisni mediji susljedno recikliraju slične operativne teze, od toga da je u Hrvatskoj uspostavljena "paradržavna diktatura" do plašenja naroda "vojno-policijskim puèom" ako HDZ izgubi sljedeće izbore. Ukratko, domovina je na rubu ponora, a spasiti se može samo izvanrednim izborima te, dakako, svrgavanjem aktualne vlasti.

Zašto "šestorka" upravo sada brza, umjesto da pričekava redovite izbore za Zastupnički dom, koji se najkasnije moraju održati početkom 2000. godine, a po svemu će sudeći biti najesen 1999. godine? Koliko god se hvalio nedavnom izbornom pobjedom u Dubrovniku, lijevi oporbeni blok u stvari je zabrinut rezultatom HDZ-a, stranke s - pokazalo se - najstabilnijim biračkim tijelom. Ako je nakon hipereksploatiranog sluèaja Dubrovaèke banke HDZ uspio dobiti 33 posto mjesta u Županijskoj skupštini - od èega stranaèka lista èak 40 posto glasova! - koliki će tek rezultat ostvariti u hrvatskim krajevima koje nisu potresale "nacionalne afere"?

"Šestorka" je svjesna i da će odlazak pojedinih visokih dužnosnika, koji inaèe ne uživaju veću potporu u stranaèkom èlanstvu, dugoroèno osnažiti HDZ jer više neæe biti toliko optereæen frakcijskim balansima i kompromisnim rješenjima. Dostatno je prisjetiti se sluèaja Manolić - Mesia. Što tek da misli o pozitivnim gospodarsko-socijalnim uèincima nakon donatorske konferencije (obnove oslobođenih podruèja), stabilizacije bankarskog sustava ili raspodjele pedevovskih proraèunskih viškova, aduta koji bi svaka ozbiljna vlast pokušala

iskoristiti!? "Šestorki" se, oèigledno, žuri buduæi da vrijeme, iz aktualne perspektive, radi protiv nje.

Andrej Rora

ENIGMA SINDIÈIÆ: U POVODU IZRUÈENJA VINKA SINDIÈIÆA, KOJI JE OPTUŽEN ZA UBOJSTVO BRUNE BUŠIÆA, POSTAVLJA SE PITANJE JE LI TO POÈETAK RAŠEŠÆAVANJA ULOGE BIVŠE JUGOSLAVENSKE TAJNE SLUŽBE U LIKVIDACIJAMA I TERORU NAD ISELJENICIMA

SAMO ISTINOM DO POMIRBE

Bivši jugoslavenski režim naruèio je od svoje kriminalne službe (SDS) šezdeset atentata na Hrvate u emigraciji i u većini sluèajeva žrtve su bile krajnje okrutno ubijene. Problem državnog terora te odgovornost osoba koje su ga za raèun bivšeg režima provodili ni do danas nisu utvrðeni, a kamoli razriješeni

U crnim kronikama jugoslavenskih listova desetljeæima su bile objavljivane vijesti, sastavljene uvijek po istom kalupu: "Zbog neprijateljske propagande osuðen je na dvije godine zatvora....". U novinskim stupcima mijenjala su se samo imena osuðenika i duljina zatvorske kazne. U doba politièkih previranja, kao poslije sloma "hrvatskog proljeæa", osude zbog "neprijateljske propagande", "neprijateljske djelatnosti" ili zbog veza s hrvatskom emigracijom jugoslavenski su sudovi izricali rutinirano i serijski. No, iza svake takve osude i objave u novinama odvijala se teška, nepodnošljiva i nepravedna ljudska drama: ljudi su gubili posao, egzistenciju, slobodu, najèešæe i zdravlje u okrutnim zatvorskim uvjetima. U trenu su gubili praktièno sve što su godinama gradili - karijeru, prijateljstva, obiteljski život...

Državno nasilje u bivšoj državi nije poznavalo granice, kako one državne, tako ni moralne, pa ni granice meðunarodnih zakona. Hrvati u inozemstvu osobito su bili izloženi teroru i uhoðenjima jugoslavenske Službe državne sigurnosti (SDS), zvane Udba, jer je beogradski režim Hrvate smatrao narodom najopasnijim za opstojnost jugoslavenske tvorevine te se bojao politièke borbe koju su Hrvati razvili u uvjetima slobode na Zapadu.

Tisuæe su Hrvata stradavale za dolazaka u domovinu prigodom božiænih blagdana ili godišnjih odmora jer su revni udbaši špijunirali i potkazivali hrvatske radnike zaposlene u inozemstvu. Jugoslavija je izdvajala na špijunažu Hrvata u inozemstvu golema sredstva (na tome su bile zaposlene èak tri obavještajne službe). Za Hrvate u europskim zemljama bio je nemali rizik èak i kupnja hrvatskih novina na kiosku jer su udbaši iz prikrajka pratili tko kupuje "Novu Hrvatsku", "Danicu", "Hrvatsku reviju", "Hrvatsku državu", "Hrvatski vjesnik", "Hrvatsku zoru" ili bilo koju od mnogobrojnih publikacija što ih je objavljivala slobodarska hrvatska emigracija (samo zbog posjedovanja hrvatskog tiska Hrvatima je bilo u Jugoslaviji suðeno i do èetiri godine zatvora).

Prema britanskom zakonu, Sindièiæu je 22. listopada istekla zatvorska kazna nakon što je odslužio dvije treæine. Hrvatsko Ministarstvo pravosuða zatražilo je još 1996. izruèenje Sindièiæa Hrvatskoj nakon isteka kazne. Hrvatski je zahtjev prihvaæen i prošlog je tjedna napokon potvrðen. Sindièiæ æe se tako uskoro vratiti u državu protiv èijeg se nastanka borio Istražni sudac Božidar Jovanoviæ, koji je 1993. putovao u Škotsku radi ispitivanja Sindièiæa, otkrio je u "Veèernjem listu" (24. listopada) da je Sindièiæ znao za njegov dolazak tjedan dana prije nego što je sam sudac dobio nalog za odlazak u Škotsku. To govori da je Sindièiæ imao, a možda još ima, pomagaèe u hrvatskom državnom aparatu

Jugoslavenska Služba državne sigurnosti izvela je stotine teroristièkih sabotaža u inozemstvu, pripisujuæi ih Hrvatima kako bi jugoslavenski režim imao povoda tužakati Hrvate stranim vlastima za terorizam. Svoje teroriste Udba je slala po inozemstvu da ubijaju Hrvate koji su zagovarali državnu neovisnost Hrvatske. Bivši jugoslavenski režim naruèio je od svoje kriminalne službe (SDS) šezdeset atentata na Hrvate u emigraciji i u većini sluèajeva žrtve su bile krajnje okrutno ubijene.

Vrijeme Udbe i njezina terora nad Hrvatima u domovini i u inozemstvu isteklo je prije osam godina. U Hrvatskoj su se od tada dogodile velike promjene. No, problem državnog terora i odgovornost osoba koje su ga za raèun bivšeg režima provodili ni do danas nisu utvrðeni, a kamoli razriješeni.

Naizgled je čudno i neshvatljivo da se ništa ne poduzima kako bi se razjasnila sudbina onih Hrvata koji su se žrtvovali u borbi za stvaranje neovisne hrvatske države. Utvrđivanje činjenica i ispravljanje nepravdi moralni je dug hrvatskim žrtvama i povijesti hrvatske borbe za državnu neovisnost. Međutim, osim zahtjeva hrvatskog Ministarstva pravosuđa za izručenje udbaškog ubojice iz Škotske, Vinka Sindičića, ništa se drugo ne poduzima. Zašto?

Čini se da je glavni uzrok tog promašaja - iskrivljena percepcija spram hrvatske emigracije i općenito Hrvata u iseljeništvu. Dovoljno je pogledati samo nove primjere i uvjeriti se kako se uporno nastavlja pogrešan odnos prema hrvatskoj dijaspori, naslijeđen iz doba jugoslavenskog režima.

Hrvati u domovini bili su također izloženi strašnom Udbinu teroru i nisu manje zainteresirani za razotkrivanje bivšeg zločinačkog aparata. Problem je u još nečem: u dramatičnim trenucima stvaranja hrvatske države podosta se pojedinaca nečiste savjesti, što iz karijerizma, što iz nekih drugih razloga, ponudilo hrvatskim vlastima. Bilo je to vrijeme kad je svaka ponuđena pomoć u obrani Hrvatske bila dragocjena i mnogi su pojedinci iz bivšega režima bili prihvaćeni - bilo kao obavještajci ili vojni časnici. Neki su u ratu opravdali povjerenje, a neki su se samo prikrili, zaogrnuvši se hrvatskim kaputom. Mnogi tvrde da i danas taj krug "bivših" i "sadašnjih" ima znatan utjecaj na zbivanja u Hrvatskoj te da upravo oni sprječavaju raščišćavanje (njihova) jugoslavenskog taloga.

"Ne oponiraj!"

Na to upućuje i aktualni slučaj Sindičića, koji je prije 10 godina bio osuđen u Škotskoj na 15 godina zatvora zbog pokušaja ubojstva hrvatskog emigranta Nikole Štedula. Prema britanskom zakonu, Sindičiću je 22. listopada istekla zatvorska kazna nakon što je odslužio dvije trećine. Hrvatsko Ministarstvo pravosuđa zatražilo je još 1996. izručenje Sindičića Hrvatskoj nakon isteka kazne. Hrvatski je zahtjev prihvaćen i prošlog je tjedna napokon potvrđen. Preostao je još samo dogovor hrvatskih i britanskih vlasti oko tehničkih pitanja izručenja. Sindičić će se uskoro vratiti u državu protiv čijeg se nastanka borio. Pred hrvatskim sudom Sindičić bi trebao odgovarati za optužbu da je 1978. u Parizu ubio hrvatskog pisca, novinara i političkog lidera Brunu Bušića.

Kad je Sindičić dobio u ruke hrvatski zahtjev i vidio zbog čega se traži njegovo izručenje, odmah je pristao na izručenje i svom odvjetniku je naredio: "Ne oponiraj!". Postoje brojne tvrdnje, a neke navodno potječu i iz hrvatskih policijskih krugova, kako nema dokaza da je Sindičić ubio Brunu Bušića te da on računa da će biti oslobođen optužbe te da će uskoro izaći na slobodu. Istražni sudac Božidar Jovanović, koji je 1993. godine putovao u Škotsku radi ispitivanja Sindičića, otkrio je u "Većernjem listu" (24. listopada) da je Sindičić znao za njegov dolazak tjedan dana prije nego što je sam sudac dobio nalog za odlazak u Škotsku. To upućuje da je Sindičić imao, a možda još ima pomagače u hrvatskom državnom aparatu.

Kad je Ministarstvo pravosuđa pripremalo zahtjev za izručenje Sindičića, napravljen je kardinalni propust: u zahtjevu nisu argumentirana, pa čak ni spomenuta druga ubojstva za koja je Sindičić temeljito sumnjiv, na primjer, ubojstvo obitelji Ševo u Italiji, s kojom je Sindičić putovao iz Njemačke, tobože na odmor. Nakon ubojstva Sindičić je osvanuo u Rijeci iako je u Njemačkoj glumio emigranta. Talijanske vlasti uložile su zahtjev za izručenje Sindičića, ali su jugoslavenske vlasti to odbile, kao i talijanski zahtjev da talijanskom istražnom sucu bude dopušteno ispitati Sindičića u Rijeci.

Južnoafrički primjer

Premda je Sindičić do sada uporno nijekao bilo kakvu vezu s Udbom, pa i u posljednjim izjavama škotskim novinama, nedavno se ipak prvi put približio istini, priznavši kako je naloge za ubojstva dobivao od Službe državne sigurnosti. U nedavnoj izjavi za "The Sunday Times" Sindičić je tvrdio: "Nikad nisam radio za tajne obavještajne službe. Da, imao sam prijatelje koji su radili, mnoge od njih, u bivšoj Jugoslaviji, u Njemačkoj i drugdje. Pa što? Mnogi znaju te osobe."

Josip Perković i Zdravko Mustač kao najspominjaniji, koje je nedavno i Sindičić prozvao, bili su istaknuti funkcionari Udbe, zaduženi za hrvatsku emigraciju, a 1991. ponudili su svoje usluge hrvatskim vlastima. Od tada su bili na raznim položajima u hrvatskoj obavještajnoj

službi. U razgovoru, objavljenom 6. studenoga u "Vjesniku", Perković se hvali velikim, no tajanstvenim zaslugama u stvaranju hrvatske države, a o svojoj ulozi u bivšem aparatu jedino kaže kako je on "uvijek časno obavljao posao". Hrvati bi, međutim, voljeli čuti Perkovićevo objašnjenje kako se to može "časno" obavljati jedan tako nečasni posao kao što je proganjanje ljudi koji su se borili za slobodu i neovisnost.

Mnogo dragocjenog vremena već je izgubljeno jer su mnogi dokumenti u međuvremenu nestali ili su uništeni. Nikad, međutim, nije kasno da Hrvatska učini ono što je učinila Južna Afrika u raščišćavanju vlastite, turobne prošlosti. U Južnoj Africi osnovano je prije dvije godine Povjerenstvo za istinu i pomirbu, koje je nudilo svima priliku da "ispovjedi" svoje grijeha počinjene u doba apartheida. Povjerenstvo je također imalo ovlasti ispitati svakoga čija je uloga bila sumnjiva. Mnogi su vjerovali da je Povjerenstvo za istinu samo instrument sadašnjih vlasti u obračunu s bivšim režimom. Pokazalo se, međutim, da je Povjerenstvo, pod vodstvom nadbiskupa Desmond Tutua, radilo nepristrano i temeljito, otkrivši punu istinu o prošlim događajima. Uz pomoć 22.000 ispitanih svjedoka Povjerenstvo je svojim izvješćem iznenadilo čak i vladajuću Afričku nacionalni kongres, koji je uzaludno pokušao spriječiti objavljivanje izvješća. No, povjerenstvo je ostalo do kraja vjerno načelu da se jedino u istini i pokajanju mogu pomiriti žrtve i progonitelji.

Hrvatskoj je također potrebna potraga za istinom. Prije ili kasnije istina će morati izaći na vidjelo.

Željko Toth

Potrebna medijska "rehabilitacija" dijaspora

Tako prije nekoliko dana "Vjesnik", pišući o Josipu Perkoviću, teror Udbe nad hrvatskom emigracijom naziva "emigrantsko-udbaškom enigmom".

Problem je u tome što još mnogi u domovini promatraju hrvatsku emigraciju kao neko "strano tijelo" i ne prepoznaju njezino sudioništvo u borbi za nacionalnu neovisnost. Mnogi još misle da je emigracija vodila nekakav svoj "obračun" s jugoslavenskim režimom, a ne borbu za nacionalne ciljeve. Domovinska percepcija o hrvatskoj emigraciji velika je zabluda, a najvećim je dijelom nastala prihvaćanjem objeda jugoslavenske propagande koja je hrvatsku emigraciju sustavno ocrnjivala u domovini. Uporna ponavljanja o "fašistima", "desperadosima", "teroristima", "kradljivcima", "ucjenjivačima" itd. toliko su "sjela" u uho i nekim Hrvatima da bi trebalo povesti sustavnu kampanju "rehabilitacije" hrvatske dijaspora u domovini. Hrvatska dijaspora bila je dio svenacionalne borbe za državnu neovisnost i parlamentarnu demokraciju. Kad to bude shvaćeno i prihvaćeno, nestat će predrasude i podjele između domovinske i iseljene Hrvatske.

Propust u zahtjevu za izručenje

Navodno je britanska policija našla kod Sindičića, kad ga je uhitila u Londonu, dnevnik u kojem je bilo zapisano ubojstvo obitelji Ševo, a na jednom mjestu piše kako je ubio osmogodišnju djevojčicu Rosemari "jer ga je gledala, pa sam i nju ubio". Sindičić je sumnjiv zbog nekoliko ubojstava, no iz nekog razloga ni jedno, osim atentata na Bušića, nije spomenuto u zahtjevu za izručenje. Prema međunarodnom zakonu, Sindičiću se neće moći suditi u Hrvatskoj za druge zločine koji nisu bili navedeni u zahtjevu za izručenje. Takav propust, razumljivo, budi teške sumnje.

RAZGOVOR: DR. IVAN ILIĆ, VELEPOSLANIK RH U AUSTRIJI

IAKO NA ĆELU EU, AUSTRIJA NE MOŽE SMANJITI PRITISAK NA HRVATSKU

Jedino konkretno kreativno područje veleposlaničke djelatnosti gospodarstvo. Nastojat ću da 70 posto mojih napora uložim u realizaciju hrvatskih izvoznih problema. Hrvatska se treba ugledati u Austriju i primijeniti njen gospodarski model

Dr. Ivan Ilić izabran je ovoga ljeta za veleposlanika Republike Hrvatske u Austriji. Uručujući vjerodajnice veleposlaniku Iliću, predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman rekao je kako očekuje daljnje učvršćivanje prijateljskih odnosa Hrvatske i Austrije, a budući da

Austrija trenutano predsjedava Europskom unijom, preko bilateralnih odnosa oekuje i jaenje onih s Europom.

Novi veleposlanik zahvalio je hrvatskom predsjedniku na povjerenju ukazanom izborom za veleposlanika u Beu i obeao da e promicati hrvatske interese onoliko koliko mu to dopušta mjesto na koje je postavljen.

"Kakvima ocjenjujete sadašnje austrijsko-hrvatske odnose?"

-Hrvatsko-austrijski odnosi tradicionalno su prijateljski i u stalnom usponu. To se ogleda na gospodarskom, kulturnom i diplomatskom planu. Austrija je na elu onih zemalja u EU i drugim forumima, koja je s najveim razumijevanjem pratila uspostavu neovisne Hrvatske i podržavala je u međunarodnim organizacijama. Ukupna suradnja dviju zemalja odraz je velikog međunarodnog poštivanja dvaju naroda koje je, uostalom, i povijesno ukorijenjeno.

Austrijanci imaju svoje vienje Hrvatske i u njihovoj političkoj svijesti Hrvatska pripada i oduvijek je pripadala srednjoeuropskom krugu. I dok neke države moramo uvjeravati i dokazivati im kako su Hrvati stoljećima bili na braniku Europe, Austrijancima je to potpuno jasno - jer to osjećaju - kroz povijesnu povezanost.

Austrija je četvrti trgovinski partner Hrvatskoj

"Vaša ocjena hrvatsko-austrijskih gospodarskih odnosa?"

-Republika Hrvatska je u proteklih nekoliko godina, unatoè teretu agresija i posljedicama rata, uspjela postiai zavidnu razinu gospodarskih odnosa s Austrijom. Ovdje svakako treba spomenuti da je Austrija četvrti vanjskotrgovinski partner Hrvatskoj, nakon Italije, Njemaèke i Slovenije. Opseg robne razmjene u stalnom je porastu i prošle je godine iznosio oko milijardu američkih dolara, dok je s Njemaèkom, primjerice, 2,6 milijardi dolara. Uzmemo li u obzir gospodarsku snagu Austrije i Njemaèke, eiji je omjer 1:10, to dovoljno govori da je Austrija doista jedan od najvažnijih gospodarskih partnera RH.

Međusobnu suradnju želimo unaprijediti višim oblicima, razmjenom tehnologija, zajedničkim ulaganjima, koncesijama i izvozom gotovih proizvoda. Uz to, austrijske banke jedan su od najvažnijih kreditora hrvatskog gospodarstva. No problem je hrvatski izvoz, koji je izmnino malen. Moramo uèiniti sve da privuemo više izravnih stranih ulaganja, a to e onda osnažiti izvoz. Nije rješenje za naše teškoæe rušenje uvoza, nego snaženje izvoza. Austrija treba jakog partnera i jakog susjeda jednako kao i Hrvatska, koja sa svojim snažnim identitetom ima što ponuditi Europi.

"Prema nekim ocjenama, Hrvatska se okrenula Beu. Je li realno oèekivati da austrijsko predsjedanje EU-om snažnije potakne proces približavanja Zagreba Bruxellesu?"

-Austrija zagovara ideju da nove demokratske zemlje uđu što prije u zajedničku Europu. Nema sumnje da Austrija snažno podupire Hrvatsku - gdje god je to moguæe - u njenim nastojanjima približavanja europskim integracijama jer je svjesna da bi pridruženo èlanstvo Hrvatske u EU objema koristilo.

Međutim, mišljenja sam da su u ovom trenutku sve značajnije odluke EU-a o Hrvatskoj već donesene i Austrija u tom pogledu za svog predsjedanja neæe moæi ništa promijeniti. Èinjenica da Austrija predsjedava EU-om znaei i to da mora biti neutralna jer u suprotnom to može imati i neke neželjene uèinke za te zemlje.

Austrija za nas može mnogo više uèiniti nakon završetka njena predsjedanja, kao èlanica EU-trojke u sljedeem, šestomjeseenom razdoblju. Smatram da Austrijanci na elu EU-a ne mogu suprotstaviti ili ublažiti pritiske na Hrvatsku jer "politika nije ljubav". Austrijanci e ponajprije zaštititi svoje interese, a tek potom podupirati Hrvatsku na njenu putu približavanja EU.

Buduænost Gradišæanaca je gospodarsko povezivanje

"Prvi Hrvati već su u Europskoj uniji. To su gradišæanski Hrvati. Mogu li oni pomoæi Hrvatima iz pradomovine Hrvatske da što prije uđu u Europsku obitelj?"

-Gradišæanski Hrvati, iako austrijski državljani, najstarija su i najpoznatija skupina Hrvata u Austriji, koja je doselila na ove prostore prije gotovo 500 godina. Ta najveæa austrijska nacionalna manjina, koja predstavlja oko èetiri posto ukupnog stanovništva u Austriji, ostvaruje "samo" dva posto brutto nacionalnog proizvoda. Taj, zapravo, zabrinjavajuæi gospodarski pokazatelj govori da je imperativ njihova buduæeg razvoja - intenzivnije gospodarsko povezivanje. Samo tako moguæe je stvoriti dodatna financijska sredstva. Zato posebno treba jaèati sve oblike kulturnih, znanstvenih i sportskih veza s matičnom hrvatskom nacijom i državom. To je i jedan od razloga zbog kojih smo ove godine

gospodarsku manifestaciju "Hrvatski dan" odlučili organizirati u Željeznom (Eisenstadtu), glavnom gradu austrijske pokrajine Gradišće. Pođe li nam za rukom uspostaviti nove i intenzivirati već postojeće gospodarske odnose - učinili smo mnogo. To više što gradišćanski Hrvati sami sebe smatraju najboljim pokliskarima (veleposlanicama) hrvatsva u Austriji.

"Može li hrvatska država financijski poduprijeti gradišćanske Hrvate, s ciljem očuvanje njihova identiteta?"

-Unatoč njenoj iscrpljenosti ratnim i poratnim događanjima, Hrvatska je odvojila određena - za sada simbolična - financijska sredstva za Gradišćance. No, gradišćanski Hrvati očekuju znatno više. Stoga sam u osobnim razgovorima s njihovim predstavnicima istaknuo da je za sada jedini potencijalni (izvor) financiranja intenziviranje gospodarske suradnje. Postane li Hrvatska član europske obitelji, i gradišćanskim i Hrvatima porasti "rejting". Treba kontinuirano djelovati u tom smjeru.

"Kakav je image Hrvatske među Austrijancima?"

-Hrvati nisu nepoznanica, nego jaki susjedi i jak partner. S obzirom na sličnost mentaliteta, mnogi Austrijanci uvjerljiviji su promotori Hrvatske od mnogih Hrvata jer bolje poznaju šire interese svojih sunarodnjaka.

Veleposlanički zadatak - promocija hrvatskog izvoza

"I na kraju, što je zacrtano u vašem programu promicanja hrvatskih na mjestu veleposlanika?"

-Kao prvo, nastojat će nastaviti aktivnosti koje je započeo moj prethodnik prof. dr. Milan Ramljak, koji je u Austriji stekao visok osobni i profesionalni renome.

Drugo, zadatak veleposlanika nije, kao što se to često pogrešno smatra, vođenje politike, nego tumačenje već zacrtane hrvatske politike u skladu s bilateralnom suradnjom dviju država.

Stoga je jedino konkretno kreativno područje veleposlaničke djelatnosti gospodarstvo. Nastojat će da 70 posto mojih napora uložim u realizaciju hrvatskih izvoznih problema. Hrvatska se treba ugledati u Austriju i primijeniti njen gospodarski model. Osnaži li gospodarski, i politički će osnažiti! Stoga je upravo austrijski model primjer kako da Hrvatska sa što manje promašaja napokon zakorači u Europsku uniju.

Snježana Herak

Veleposlanik dr. Ivan Ilić

U POVODU DESETE "HRVATSKE VEČERI" U ŠVICARSKOM GRADIŠĆU BUCHSU ODRŽAN SPEKTAKL "LIJEPOM NAŠOM" TE 9. GODIŠNJI (IZBORNI) ZBOR HDZ-A ŠVICARSKE I LIHTENŠTAJNA

Sve za Hrvatsku - i jubilarni, deseti put

Mala ali složna zajednica Hrvata u Buchsu dobro organiziranom "Hrvatskom večeri", htjela to ili ne, postala je uzor svim ostalim zajednicama Hrvata diljem svijeta te svojevrsni sinonim zajedničkog djelovanja

Buchs, mali švicarski gradišće na granici s Austrijom, nije toliko poznat po švicarskom siru ili satovima, a ni po čokoladama ni sigurnim švicarskim bankama. No, zasigurno će biti upamćen po najnovije vrijednoj hrvatskoj zajednici, koja je - iako okuplja tek nevelik broj Hrvata iz Švicarske - postala svojevrsni pokretač društvenih zbivanja cjelokupnog područja. Dobra suradnja s domaćim stanovništvom, ali prije svega zajedništvo koje se zrcali u suradnji svih hrvatskih udruga i društava koje nastanjuju to područje, dobar su putokaz svima koji se u iseljeništvu žale na razjedinjenost, nekooperativnost i nedostatak suradnje.

Jedan od najvećih hrvatskih skupova na svijetu

Bjelodano je to bilo i u subotu 7. studenoga, kada je hrvatska zajednica iz Buchsa pred više od 2000 ljudi doživjela svoju jubilarnu, desetu "Hrvatsku večer" koja je dakako, kao i sve do sada, putem kojih je Hrvatskoj poslano pomoći u vrijednosti većoj od 170.000 DEM, imala humanitarni karakter te će prikupljeni novac otići u humanitarnu zakladu "Za djecu Hrvatske". "Hrvatska večer" ove je godine na poseban način organizirana u suradnji s Hrvatskom radiotelevizijom te su i Hrvati iz Švicarske, kao i gosti iz Austrije i Njemačke, imali prigodu biti nazočni na glazbeno-scenskom spektaklu "Lijepom našom".

Koliko je snažno zajedništvo Hrvata toga područja, možda najbolje otkrivaju riječi ministra povratka i useljništva Marijana Petrovića koji je, pozdravljajući nazočne Hrvate, rekao kako je obišao puno hrvatskih zajednica diljem svijeta, no ovako velik skup doživio je, osim u Buchsu, jedino još u Sydneyu u Australiji. Zaista velike hvale izrekli su i ostali gosti, među kojima i veleposlanik dr. Petar Šarčević te uzvanici iz Hrvatske: zamjenik ministra vanjskih poslova dr. Ivo Sanader, tajnik za iseljništvo u Glavnom tajništvu HDZ-a dr. Bruno Uroić, pukovnik HV-a Josip Žugečić, koji je jedan od najzaslužnijih ljudi za besprijeekornu organizaciju iz domovine, načelnik odjela za kadrovske poslove pri MVP-u Gordan Grlić te mnogi drugi.

Većer odisala hrvatskim duhom

Većer koju će Hrvati iz Švicarske uistinu pamtili događala se u pravom hrvatskom duhu: pjesma, ples i vesela glazba bili su začinjeni dobrim humorom. Potrajalo je to do ranih jutarnjih sati. Dakako, za sve se to pobrinuo organizator, hrvatska zajednica iz Buchsa i Werdenberga te Hrvatska demokratska zajednica iz Švicarske, na čelu s Vinkom Sabljom, te su uz svesrdnu pomoć Hrvatskog svjetskog kongresa uspjeli taj veliki projekt bez i jedne pogreške privesti kraju.

No, spominjati takav velebni skup a ne spomenuti i veliku dobrotvorku Ericku Hautmann, koja je također nazočila skupu, bila bi zaista neoprostiva pogreška. Naime, ta njemačka prijateljica hrvatskog naroda do sada je preko hrvatske zajednice u Buchsu uputila Hrvatskoj 400.000 njemačkih maraka pomoći. No, pomoć su te večeri dobile i sestre franjevke, kojima je HDZ Švicarske uputio ček vrijedan 30.000 DEM, a koji će zasigurno pripomoći pri gradnji hrvatske škole.

Među 2000 ljudi koji su se odazvali tom grandioznom skupu zaista je puno onih koji su zaslužili odličja. Ali te večeri primili su ih dvojica zaslužnika koji su svojim promidžbenim radom zadužili hrvatsku državu. Bili su to Ivan Kunetić i dr. Vladislav Stojan, kojima je na početku programa Red hrvatskoga pletera uručio veleposlanik Šarčević.

Posebnu zahvalu te je večeri doživio i dugogodišnji voditelj misije u St. Gallenu fra Milan Lončar, koji se nakon niza godina koje je proveo s Hrvatima u iseljništvu vraća u domovinu, točnije u Mostar.

Ne smiju se zaboraviti ni sponzori koji su se potrudili kako bi te večeri baš u Buchsu gostovao spektakl "Lijepom našom": Privredna banka iz Zagreba, Hercegovačka banka iz Mostara te Croatia Airlines i Hotel "Buchserhof", koji je na zaista lijep način primio sve goste iz domovine.

"Učinite li što možete, učinili ste sve", bio je moto ovoga skupa. A njime su organizatori, zaokružujući deset godina rada za dobrobit domovine, svima koji su se odazvali, ali i onima koji nisu, uistinu pokazali kako su, unatoč velikim zaprekama - u ovoj godini hrvatskih nogometnih uspjeha - uspjeli zabit i nadasve veliki broj čestih pogodaka za hrvatsku stvar. Da će u tom smjeru nastaviti i ususret trećem tisućljeću, u to uopće ne treba sumnjati.

Petrović i Ž. Lešić

Snimio M. Petrović

**

NOVO PREDSDJEDNIŠTVO ZA NOVO TISUĆLJEĆE

Većeri prebogatoj glazbom prethodio je 9. godišnji zbor Hrvatske demokratske zajednice Švicarske i Lihtenštajna, koji je ove godine bio i izborni.

U snošljivoj atmosferi i uz nazočnost visokih dužnosnika iz domovine za novog/starog predsjednika izabran je gospodin Vinko Sabljo. On je tom prigodom podsjetio na rad i djelovanje HDZ-a Švicarske i Lihtenštajna proteklih godina. Posebno je istaknuo dobru suradnju s hrvatskim Veleposlanstvom u Bernu, hrvatskim katoličkim misijama, a u zadnje vrijeme i s Glavnim tajništvom HDZ-a u Zagrebu. Uz otvorenost prema strancima, Sabljo je naglasio i nadalje otvorenost prema domovini koja se ogleda i u započetoj akciji "Sve za Vukovar". Putem te akcije, koju je pokrenuo HDZ Švicarske, uskoro će se u Dom za hrvatske branitelje u Vukovaru useliti i prve hrvatske obitelji. Predsjednik Sabljo posebno je istaknuo kako će se HDZ Švicarske i Lihtenštajna posebno zalagati da i Hrvati iz iseljništva imaju svoje glasove u Hrvatskom državnom saboru.

Skupu su se obratili i drugi predstavnici predsjedništva HDZ-a CH te posebni uzvanici iz domovine. A posebnu zahvalu doživio je donedavni član hrvatske zajednice u Švicarskoj Gordan Grlić, kojemu je za nadasve uspješan rad za domovinu HDZ Švicarske uručio Zahvalnicu.

**

10 GODINA USPJEŠNOG RADA I ZAJEDNIČKOG DJELOVANJA

Fra Šimun Šito Ćorija, predsjednik HSK-a

Ove humanitarne veèeri u Švicarskoj zapravo rade sve hrvatske udruge. To, naime, organizira HSK, HDZ, Veleposlanstvo RH, hrvatska zajednica Buchs i još mnoge druge hrvatske udruge. Tko god u hrvatskoj zajednici misli da može nešto pomoći, tu je. Stoga je bitno istaknuti kako Hrvati u Švicarskoj dobro surađuju i zajedničkim snagama organiziraju gotovo sve svoje skupove.

Petar Šarèevia, veleposlanik RH u Švicarskoj

Mislim da se kvaliteta najbolje pokazuje, i to ne samo ogranka u Buchsu nego i HDZ-a Švicarske, po onome što se svake godine uspijeva organizirati ovdje u Buchsu. Ova deseta, jubilara "Hrvatska veèer" iznimno je dobro posjeæena, baš kao i sve prijašnje. Po tome se uvijek vidi kvaliteta zajednice, kvaliteta organiziranja, kvaliteta rada. Osobito mi je drago što æe svi gosti iz domovine biti prisutni na tim sveæanostima i svojim oèima se uvjeriti o uspješnost rada ove organizacije. To što se radi u Buchsu, iznimno je uspješno i doista za primjer ostalima, kao i aktivnost u cijeloj Švicarskoj. Tu je HIC, humanitarne veèeri... Puno toga se ovdje događa i to je, naravno, za svaku pohvalu.

Dr. Bruno Uroia, tajnik za iseljništvo u Glavnom tajništvu HDZ-a

Danas kad imamo samostalnu i suverenu državu Hrvatsku, ovdje se, kao što vidite, nastavlja rad. Naše mnogobrojno èlanstvo radi danas primjereno situaciji u domovini. Iako ovo nije velika zajednica, ona je vrijedna pa se trudimo i nastojimo pridonijeti gospodarskom napretku domovine, pomažemo Hrvatima koji ovdje ostaju, ali isto tako i potieemo na povratak i pomažemo onima koji se žele vratiti u domovinu.

Ivan Kunetia, èlan predsjedništva HDZ CH

Što se tiæe 9. izbornog godišnjeg zбора HDZ-a i desete, jubilarne "Hrvatske veèeri", odnosno naših sastanaka u Buchsu, svi su dosad bili uspješni. Smatram da je ovaj jedan od uspješnijih. To je, dakako, uvelieao i dolazak gostiju iz domovine. Smatram kako je ovogodišnji skup jako važan zato što je obljetniæarski, a i stoga što je bio pun veselja, za razliku od onih dosadašnjih, ratnih.

Odlieje, iskreno reèeno nisam oèekivao. Zdušno sam radio uvijek, i prije ovoga rata. Od 1971. godine bavio sam se i sudjelovao u osnivanju Hrvatske kulturne zajednice, što je u to vrijeme bilo jako važno. No, nisam ja jedini koji je to èinio. Ima puno zaslužnih ljudi ovdje, možda i onih koji su zaslužniji od mene, jer novac tog trenutka nije bio sve, ali je bio jako važan.

POGLED S MAJNE

TKO TO TAMO "PEVA"?

Nedavno je u jednoj "hrvatskoj" diskoteci u Darmstadtu gostovala jedna - kažu - poznata srpska pjevaèica narodnih pjesama. Gosti vele da diskoteka nikad nije bila punija te da se dvoranom prolamao zvuk nekakvoga "turbo-folka" na izvornoj srpskoj ekavici I u vrijeme srpske krvave ratne agresija protiv Hrvatske i BiH samo su se rijetki odrekli svoje ljubavi prema prekodrinskim ljubimcima i njihovim pjesmuljcima. Ni tamburica, ni mandolina, ni Oliver, ni "Priljavo kazalište" ne mogu se nositi s tim narodnjaèkim stilom Hrvatska možda i nije na Balkanu, ali je Balkan i dalje vrlo živ u mnogim njezinim iseljenicima

O ukusima ne treba raspravljati, veli drevna latinska poslovice. Njezina poruka odnosi se i na glazbene ukuse, pa upravo zbog toga postoji tako širok spektar glazbenih ostvarenja. Ne bi stoga možda trebalo ni pisati ovaj tekst jer svatko ima slobodu i pravo slušati glazbu koji voli. S druge strane, međutim, ipak valja reagirati buduæi da se radi o pojavi koja iznenađuje, vrijeđa, pa i boli.

Srpski narodnjaci

Rijeè je o sve veæoj popularnosti srpske narodnjaèke glazbe i među Hrvatima u Njemaèkoj. Kako bismo to potkrijepili, evo samo nekoliko primjera. Nedavno je u jednoj "hrvatskoj" diskoteci u Darmstadtu gostovala jedna - kažu - poznata srpska pjevaèica narodnih pjesama. Gosti vele da diskoteka nije bila nikad punija te da se dvoranom prolamao zvuk nekakvoga "turbo-folka" na izvornoj srpskoj ekavici. Posjetitelji nisu samo plesali na tu glazbu nego su èak i "pevali" s pjevaèicom koja je ponavljala da ih sve voli, a pismeni znak svoje ljubavi

ostavila je i na plakatima. Mnoge je, naime, iznenadila iznenadna ljubav navedene pjevačice koja je, opet kažu, za nedavnoga rata pjevala onima koji su išli u krvavi rat na Hrvatsku i Bosnu. Uz ostalo, izjavljivala je kako bi prestala pjevati kad bi znala da njezine pjesme slušaju "ustaše". Očigledno, njezine pjesme "ustaše" nikada nisu slušali niti slušaju, nego to čine Hrvati.

I u Offenbachu ima jedna - kažu - "srpska" diskoteka, koju posjećuju većinom Hrvati. I u toj diskoteci gostuju "glavne zvijezde" srpske narodnjačke glazbe i pjesme. Pričaju da je atmosfera uvijek živa, a zabava prava stvar. Slično je i u nekim drugim diskotekama i kafićima diljem Njemačke.

Ni hrvatske svadbe i druge fešte u toj njemačkoj dijaspori ne mogu proći bez narodne glazbe i narodnjačkih pjesama. Mnogi naši ljudi ih slušaju i uživaju iako su tekstovi mnogih takvih pjesama ispod osnovne kulturne razine, a instrumentalno prenemaganje i zavijanje se uopće ne može nazvati glazbom.

Primitivna narodnjačka muzika

Na toj hrvatskoj ljubavi prema srpskoj narodnjačkoj glazbi zarađuju i prodavači kaseti i CD-a. Kod njih se mogu naći svi novi "hitovi" tzv. "folk-zvezda" s one strane Drine i, što je zanimljivo, izvrsno se prodaju. Nije to tako od jučer. Još u vrijeme bivše zajedničke države u automobilima mnogih naših gastarbajtera mogla se čuti gotovo isključivo primitivna narodnjačka muzika (baš muzika!). I u vrijeme srpske krvave ratne agresije protiv Hrvatske i BiH samo su se rijetki odrekli svoje ljubavi prema prekodrinskim ljubimcima i njihovim pjesmuljcima. Ni tamburica, ni mandolina, ni Oliver, ni "Prljavo kazalište" ne mogu se nositi s tim narodnjačkim stilom.

I što je još zanimljivije, te pjesme i muziku ne slušaju samo stariji nego i mladi, oni koji su ovdje u Njemačkoj rođeni i odrasli. Čak i mnoge tekstove znaju napamet iako im možda ne znaju značenja. Oni će reći da je to trenutačno "in", "geli", "cool", da im to pruža zadovoljstvo (Das macht Spass!) Svoje omiljene pjesme često, uostalom, slušaju i gledaju u stanovima i kućama u emisijama satelitskog programa srbijanske televizije, i to besplatno. S druge strane, e satelitski se program Hrvatske televizije mora plaćati, a znatni su troškovi instaliranja novih prijatelja.

I što kazati na sve to? O ukusima, pa i glazbenim, dakako ne treba raspravljati. Ali treba o primitivizmu, nekulturi i naivnosti. O hrvatskom bijegu s Balkana u tom pogledu još nema ni govora. Hrvatska možda i nije na Balkanu, ali je Balkan i dalje vrlo živ u svijesti mnogih njezinih iseljenika.

Anto Batinić

U ZAGREBU DODIJELJENE NAGRADE DONACIJE KRUNOSLAV I ZVONIMIR DRAGANOVIĆ

Poticaj jačanju nacionalne svijesti hrvatskog naroda u BiH

Nagrada je jednoglasno dodijeljena znanstveno-istraživačkom djelu "Hrvati-katolici u BiH između 1463. i 1995. godine" autora Franje Marića te povijesnoj monografiji "Raspeta Crkva u BiH", djelu fra Ilije Živkovića i suradnika kojega je izdavao Hrvatski informativni centar

Još prije dvije godine ustanovljena Donacija Krunoslav i Zvonimir Draganović, zahvaljujući srođnicima (obitelji Vilfan i Seiwert), usmjerena je na davanje stipendija za znanstveno istraživanje povijesti Hrvata i Katoličke crkve u BiH te monografija iz povijesti BiH. Štujući uspomenu na svoje obiteljske pretke, dr. Krunoslava i Zvonimira Draganovića, te želeći potaknuti ono što im je bilo na srcu - slobodu i stvaralaštvo Hrvata u Bosni i Hercegovini - obitelj Mladena Vulfana i Vesne Seiwert iz Zagreba odlučili su financijski pomoći studentima i znanstvenicima iz Bosne i Hercegovine dodjelom stipendija i znanstvenih nagrada. Dr. Krunoslav i Zvonimir Draganović bili su istaknuti promicatelji rada Hrvatskog kulturnog društva "Napredak", koje je sa zahvalnošću prihvatilo nakanu obitelji Vilfan i Seiwert o zajedničkom utemeljenju Donacije Krunoslav i Zvonimir Draganović. Upravo je i primarna funkcija "Napretka", još od njegova utemeljenja u Mostaru 1902. godine, organiziranje, poticanje i pomaganje naobrazbe, znanstvenog i umjetničkog rada, istaknuto je prigodom dodjele nagrada Donacije Draganović 11. studenoga u dvorani HKD "Napredak" u Zagrebu. Na svečanom skupu bili su nazočni mnogi ugledni gosti iz javnog i političkog života, članovi

obitelji Vilfan i Seiwerth te predsjednik HKD "Napredak" dr. Franjo Topić, koji je za ovu prigodu stigao iz Sarajeva.

Ulaganje u budućnost

-Dr. Krunoslav Draganović bio je moj profesor. Bio je to čovjek iznimnoga dara za pripovijedanje, teolog i humanist, znanstvenik i vrstan povjesničar te nadasve plodan pisac. Rođeni Bosanac, pokazao je veliko zanimanje za bosansko hercegovačku povijest, prvenstveno za orijentalistiku, što je od velike važnosti i za hrvatski narod. Mi danas nemamo ni jednog profesora orijentalistike, a i te kako nam je potreban. Ova Donacija i "Napredak" cijene i pomažu mlade znanstvenike koji su hrvatskom narodu vrijedno ulaganje za budućnost - kazao je Franjo Topić, istaknuvši da su braća Draganović bili djelatni članovi HKD "Napredak".

Član Znanstvenog vijeća Donacije za dodjelu nagrade Dragutin Pavličevića skrenuo je pozornost na to da je nagrada jednoglasno dodijeljena znanstveno-istraživačkom djelu "Hrvati-katolici u BiH između 1463. i 1995. godine" autora Franje Marića te povijesnoj monografiji "Raspeta Crkva u BiH", djelu fra Ilije Živkovića i suradnika.

-U užem je izboru bilo još vrijednih djela, no činjenica je da ova dva objedinjuju povijesnu cjelovitost BiH, posebice Katoličke crkve, koja je neizmjerena riznica hrvatske kulturne baštine na bosanskohercegovačkim prostorima - istaknuo je profesor Pavličević.

Upozorivši javnost da se hrvatski identitet i entitet mora žilavo braniti i obraniti u BiH, profesor Jozo Marić je u knjizi "Hrvati-katolici u BiH između 1463. i 1995. godine" na jednom mjestu skupio golem broj podataka o broju i stanju Hrvata-katolika na prostorima BiH prema crkvenim dokumentima od najstarijih vremena do danas. Knjiga ima dvije cjeline: Hrvati-katolici u BiH za osmanlijske vladavine između 1463. i 1878. godine ima pet poglavlja, a cjelina Hrvati-katolici u Vrhbosanskoj crkvenoj pokrajini između 1881. i 1995. ima šest poglavlja. Velikim brojem ilustracija, zemljovida, faksimila, dijagrama i grafikona autor dokazuje vjerodostojnost i objavljene podatke čini preglednijim.

Svjedočanstvo o povijesnom stradanju

-Ova je knjiga trebala biti prethodnicom već objavljenih knjiga "Pregled pučanstva BiH između 1879. i 1995. godine", ali se zbog nedostupnosti nekih podataka nije mogla objaviti prije. Zato sam neizmjereno sretan što je ugledala svjetlo dana i dobila ovako vrijednu nagradu kao što je Donacija Draganović - kazao je profesor Marić, primivši priznanje od Mladena Vilfana, potomka obitelji Draganović. Istaknuvši da je Zvonimir Draganović bio i posljednji ravnatelj zagrebačkog "Napretka", koji je potom zabranjen od jugo-vlasti, a Krunoslav emigrant, domoljub i veliki zaljubljenik u bosanske Hrvate, često optuživan da je ustaša i proganjan od jugoslavenskih vlasti.

"Hrvatski narod spada među najomraženije narode u svijetu iako to nikada nije zaslužio", pisao je svojedobno Krunoslav Draganović. Tom njegovom mišlju kao da je i vođena, također, nagrađena monografija "Raspeta Crkva u BiH" autora fra Ilije Živkovića i suradnika, koja je fotografijama zaustavila povijest, želeći pokazati što se događalo s katoličkim objektima u BiH. Ta je monografija povijesni dokaz za srpska nedjela i pokušaj zatiranja hrvatskog identiteta i katoličanstva.

-Velik je trud uloženi u monografiju "Raspeta Crkva u BiH". Nakon što smo izdali monografiju "Ranjena Crkva u Hrvatskoj", uz pomoć kardinala Kuharića i velikog čovjeka Ante Belje, koji neizmjereno voli svoj narod, željeli smo tako nešto napraviti i za BiH. Evo, uspjeli smo i nadam se da će svijet uz pomoć ove knjige konačno shvatiti kakvu je Kalvariju prošao hrvatski narod u BiH - rekao je fra Živković, zahvalivši pritom tehničkom uredniku Luki Gavranoviću, koji prikupio najveći dio građe za tu vrijednu monografiju, te izdavaču Hrvatskom informativnom centru, koji je omogućio da se taj dokaz za povijest nađe pred očima javnosti.

Ivana Rora

1 Na dodjelu nagrade bio je nazočan i predsjednik HKD "Napredak" dr. Franjo Topić, koji je za ovu prigodu stigao iz Sarajeva

2 Fra Ilija Živković prima nagradu za povijesnu monografiju "Raspeta Crkva u BiH"

DOBROTVORNA AKCIJA ZA PRIKUPLJANJE PRILOGA ZA GRADNJU PASTORALNOG CENTRA I NOVE CRKVE U TIVTU

“Zagreb za Hrvate u Boki kotorskoj”

Dobrotvorna akcija dio je projekta “Gradovi Hrvatske za Hrvate u Boki”, a organizirali su je, pod pokroviteljstvom grada Zagreba, Hrvatska bratovština “Bokeljska mornarica 809 - Zagreb”, Hrvatska matica iseljenika i Pripremni odbor za pomoć Hrvatima u Boki s ciljem potpore opstanku Hrvata u tom starom hrvatskom kraju

Iznimno dojmljiv bio je još jedan susret domovine i Hrvata koji žive u susjednim zemljama. Ovoga puta na zagrebačkom Griču, u crkvi Sv. Katarine, našli su se 12. studenoga Hrvati iz Boke kotorske, Bokelji koji žive u Zagrebu i njihovi brojni prijatelji. Razlog tomu je svečani dobrotvorni koncert organiziran u sklopu humanitarne akcije “Zagreb za Hrvate Boke kotorske”, koje je cilj bio prikupljanje priloga za gradnju Pastoralnog centra i nove crkve u Tivtu. Dobrotvorna akcija, koja je zasigurno pomoć u ostanku i opstanku Hrvata i hrvatske baštine u tome starom hrvatskom kraju, započela je dan prije u Zagrebu nastupom klape “Jadran” iz Tivta u prolazu Nebodera. Desetak članova klape, odjevani u hrvatske bokeljske nošnje, otpjevali su četiri narodne pjesme promovirajući tako kulturu i tradiciju Hrvata iz Boke kotorske. Svečanom je koncertu u crkvi Sv. Katarine prethodila promocija knjige mr. sc. Vande Babić “Književnost Boke kotorske do preporoda” u Društvu hrvatskih književnika. Spomenuta je autorica prije početka koncerta pozdravila sve nazočne te ugledne uzvanike iz državnog i crkvenog vrha, pozvavši mons. Vladimira Stankovića da im se obrati.

Napokon dozvola za gradnju

-Drago mi je što vas u svoje ime i u ime zagrebačkog nadbiskupa Josipa Bozanića, koji je trenutačno u posjetu Hrvatima u Novom Zelandu i Australiji, mogu pozdraviti ovdje u Zagrebu. Često sam odlazio u Boku gdje sam naišao na veliko i srdačno gostoprimstvo naših ljudi, koje sada imamo prigodu ugostiti u našoj kući. I ne samo to, nego im i pomoći da prikupe sredstva za gradnju samostana, svoje kuće u Boki. Jer Boka živi i želi dalje živjeti - rekao je mons. Stanković, ističući da se hrvatski duh i kulturna baština uz pomoć Katoličke crkve održala na tim prostorima.

Katolička zajednica u Tivtu kroz povijest je bila onemogućena u gradnji svoje crkve. Sve do 1990. godine svaki je napor bio uzaludan i 2500 katolika moralo se zadovoljiti malom crkvom pod brdom. Godine 1990. dobivena je dozvola za gradnju na odgovarajućoj lokaciji te se odmah pristupilo stvaranju projekta. Na natječaju za projekt učestvovalo je petnaestak autora i napokon se dobio idejni projekt crkve u prvonagrađenom radu arhitekta Nenada Fabijanića, čije je idejno rješenje inspirirano bogatom sakralnom arhitektonskom baštinom Boke kotorske. No, ratne su neprilike, na žalost, onemogućile daljnji rad.

-Eini mi se da se mi u Boki možemo nadati boljim vremenima. Došlo je vrijeme da budemo svoji na svome. Svoji jesmo, ali ne svome nismo jer u Tivtu nemamo svoj katolički dom. Eini se da je nada u mirnijim vremenima opravdana i da je došlo vrijeme kada će i vjerna zajednica Tivta konačno moći početi gradnju svoje crkve. Ova crkva će biti prva koja se gradi na području Kotorske biskupije, nakon više od 70 godina - kazao je mons. Ivan Galij, generalni vikar Kotorske biskupije.

“Ne zaboravite nas”

Želja da veze Boke i Zagreba postanu évrste i trajne, da Bokelji budu još više orijentirani na Zagreb i svoju domovinu, a Zagreb i Hrvatska da im što šire otvore svoja vrata i pomognu u njihovim nastojanjima da hrvatski identitet zadrže na prostorima Boke, poruka je kojom je u prelijepom ambijentu crkve Sv. Katarine započeo svečani koncert istaknutih hrvatskih glazbenika: Liljane Molanar-Talajić, Hrida Matića, Štefanije Petrušić, Josipa Lešaja i Branka Mihanovića. Zasigurno će svi koji su bili nazočni na toj svečanosti dugo pamtili “Ave Mariju” na zagrebačkom Griču i poželjeti da se ovaj koncert ubrzo ponovi u novoj crkvi u Tivtu. Jer, kako je kazao mons. Galij: “Nemojte nas zaboraviti, kao što Tivačani nikada nisu zaboravili svoju domovinu i svoj narod!”

Nakon završetka koncerta susret se nastavio u Skupštini grada Zagreba, gdje je goste iz Boke primio dopredsjednik Gradske skupštine. Domjenak su uljepšali Klapa “Jadran” iz Tivta i Paola Radin na flauti. Prigodna događanja posvećena Hrvatima u Boki završena su izložbom fotografija “Zasjat će palaci” autora Vande Babić, Senke Župan, Antona Markovića i Željke Hladike.

Ivana Rora

POVRATNICI-PODUZETNICI: STIPE GRUBIŠIĆ, "BEP CONSULT", ŠIBENIK Lokalni moćnici u Šibeniku odbili su 42 milijuna DEM-a povoljnih kredita

Primjer Stipe Grubišića pokazuje kako mala tvrtka koja se bavi proizvodnjom u nepovoljnim gospodarskim uvjetima može postati razlogom povratka

Baviti se proizvodnjom i voditi uspješno malu tvrtku u šibenskom kraju - većini se hrvatskih građana to čini nemogućom kombinacijom. Naime, poznato je da su tijekom rata Šibenik i okolica gospodarski gotovo posve uništeni te da šibenski kraj ima najveću stopu nezaposlenosti u Hrvatskoj. S druge strane, rašireno je i mišljenje da u primorskim krajevima uspijevaju samo trgovina i turizam. Ali Stipe Grubišić to opovrgava svojim primjerom:

-Dvadeset i devet sam godina proveo u Njemačkoj. Želio sam se vratiti u domovinu, a jedan od motiva za povratak bilo je osnivanje vlastitog poduzeća u rodnom kraju. Ulazak u tzv. malo hrvatsko poduzetništvo za mene je značilo pomoći domovini.

Emigrantska priča Stipe Grubišića počinje u doba kada je sa 21 godinu, nakon odsluženja vojnog roka, otišao na rad u Njemačku. Isprva se bavio tokarskim poslom, no u Njemačkoj je završio tehničku školu, potom studirao strojarstvo. Nakon studija, radio je u poznatoj njemačkoj zakladi "Bosch". Do povratka u domovinu bavio se proizvodnjom i nabavom u jednoj privatnoj tvrtki.

-Već se 1990. godine slutilo osamostaljenje Hrvatske i to je bio dovoljan razlog da se vratim kući. U Njemačkoj sam se školovao i živio gotovo 30 godina. Njihov način poslovanja, svoje znanje i dugogodišnje iskustvo htio sam prenijeti u Hrvatsku i aktivno sudjelovati u izgradnji države.

Za pokretanje tvrtke trebalo je šest godina

"Svoju tvrtku u Hrvatskoj stvorili ste - iz temelja. Koji su početni koraci u osnivanju poduzeća u Hrvatskoj?"

-Pri pokretanju poduzeća osnovna je financijska potpora, o čemu mi je prvu informaciju dala Hrvatska banka za obnovu i razvoj (HBOR). Uz pomoć njihovih kredita otvorio sam poduzeće koje zapošljava šestoro ljudi. Bavim se proizvodnjom aluminijskih proizvoda. No, pokretanje poduzeća u Hrvatskoj nije bilo jednostavno zbog loše potpore hrvatskih banaka, koje su ovdje samo štedionice i uzimaju velike provizije za usluge koje ni u čemu ne pomažu malom poduzetniku. Zahtjev za odobrenje kredita podnio sam u poslovnoj Jadranskoj banci u Šibeniku 1992. godine. To se vuklo pune četiri godine, sve dok HBOR-ova partner banka, Deutsche Ausgleichbank (DtA) preko svoje podružnice u Zagrebu nije ubrzala stvar.

"Zašto su protekle pune četiri godine od zahtjeva do odobrenja kredita?"

-Možda je razlog nesigurnost i neznanje poslovnih banaka koje svoju korist ne vide u kreditiranju malih poduzetnika gdje dobivaju do dva posto kamata, što je znatno manje od kamata drugog poslovanja. No to je pogrešno razmišljanje jer davanjem kredita Jadranska banka me "dobila" kao pravnu osobu, kao tvrtku, poduzetnika, uz nekoliko mojih radnika. Zato je njihova provizija od dva posto sasvim dostatna jer su kroz moje poduzeće ujedno ostvarili i sigurnost sa 300.000 DEM-a odobrenih od HBOR-a i mojih 300.000 DEM-a hipotekarnog zajma. Odnos HBOR-a i poslovnih banaka rezultira sporošću, što treba ubrzati do mjesec dana. To je dovoljan period za provjeru boniteta i isplativosti projekta.

"Jesu li povoljni ti krediti HBOR-a?"

-Za proizvodnju su iznimno nepovoljni jer iznose sedam posto godišnje, što je možda najbolja ponuda na hrvatskom tržištu, no za proizvodnju je bilo kakva kamata previsoka, posebice za novo poduzeće. No bez njihova kredita moje investiranje ne bi bilo moguće u takvom opsegu.

Bez poslovnih banaka nema poduzetništva

"Koje su prednosti i problemi malog poduzetništva u Hrvatskoj?"

-Hrvatska je kao zemlja tržišnog razmišljanja orijentirana na Zapad pa prilagođavanje i nije prevelik problem. Naravno da uvijek s naplaćivanjem ima problema, no problem neplatiša postoji i u Njemačkoj. Svi koji ulaze u malo poduzetništvo u Hrvatskoj na neki način su početnici, što pokazuje i moje iskustvo: gospodarski vrh podupire projekt, no lokalni

možnici ne rade ništa, barem ne u Šibeniku. Konkretno, Dta je Šibeniku nudila 42 milijuna DEM-a za poticanje malog poduzetništva, ali do danas oni nisu pokazali interes za tim povoljnim kapitalom. To je primjer kako se mali poduzetnici koče, što mi je neshvatljivo. Je li problem nesnalaženje, neiskustvo ili neznanje? Naravno, i porezna opterećenja treba svesti barem na srednju vrijednost davanja u zapadnoj Europi. Zbog svih tih razloga malim poduzetnicima treba barem tri godine da bi se održali na tržištu i uspjeli otplatiti kredite.

Nataša Beširević

Stipe Grubišić: Od zahtjeva do odobrenja kredita prošle su pune četiri godine

U ORGANIZACIJI HMI-A I HIC-A U KANADI POČELA TURNEJA ESTRADNIH UMJETNIKA IZ HRVATSKE

“S pjesmom i humorom kroz Hrvatsku”

U jedanaest hrvatskih zajednica u Kanadi, pod geslom “S pjesmom i humorom kroz Hrvatsku”, nastupaju umjetnici iz domovine: Jasna Zlokica, Duško Lokin, Ivo Fabijan, “Hrvatska braća”, Damir Franc i Stjepan Rorić. Turneju su organizirali Hrvatska matica iseljenika i Hrvatski informativni centar iz Zagreba, pod pokroviteljstvom Kanadsko-hrvatskog kongresa i uz suradnju hrvatskih katoličkih župa u Kanadi.

Prvi nastup je bio u Torontu 7. studenoga u prepunoj dvorani hrvatske katoličke župe. Domaćin, gosp. Josip Vinski, poznati hrvatski djelatnik, sa suradnicima se o svemu pobrinuo kako bi štimung bio na visini. Program je počeo izvođenjem himne “Lijepa naša domovino”. Gosp. Vinski je potom izrazio dobrodošlicu gostima iz Hrvatske.

U ime gostiju nazočne je pozdravio Vlado Glavaš, predsjednik Kluba hrvatskih povratnika iz iseljeničtva, te je u ime Hrvatske matice iseljenika i Hrvatskog informativnog centra zahvalio domaćinima i Hrvatima iz Toronta na lijepom dočeku i gostoprimstvu. U kraćim crtama opisao važnost tih institucija za Hrvate izvan domovine. Posebno se osvrnuo na izdavačke i informativne djelatnosti: Maticu, Dom i svijet, Elektronsku poštu, kratkovalni radio, satelitski TV program, a na kraju je izlaganja upoznao iseljenike i s ulogom Kluba hrvatskih povratnika iz iseljeničtva. Pozvao je sve Hrvate da sudjeluju u izgradnji domovine. Nakon tih riječi gosp. Glavaša počeo je zabavni program i potrajao do kasno u noć.

Drugi dan, 8. studenoga 1998., nastup domovinskih umjetnika organiziran je u dvorani Hrvatske katoličke župe u Hamiltonu. Domaćin, gosp. Drago Luković, pobrinuo se da večer “S pjesmom i humorom kroz Hrvatsku” uistinu bude nezaboravna za Hrvate Hamiltona.

Istog dana Vlado Glavaš je imao podulji razgovor za Hrvatski informativni radio, čiji se program čuje u cijelom južnom Ontariju. Odgovarao je na mnogobrojna pitanja i upoznao iseljenike s mogućnostima i pomoći pri povratku u domovinu.

U utorak, 10. studenoga, u Hrvatskom centru u Norvalu pokraj Toronta, koji vode hercegovački franjevci, gosp. Ante Beljo, zastupnik u Hrvatskom državnom saboru i ravnatelj HMI-a i HIC-a, susreo se s Hrvatima Toronta te je održao kraće izlaganje o stanju u domovini i međunarodnim pritiscima na Hrvatsku. Nazočni su s pozornošću saslušali izlaganje i propitivali se o mogućnostima za povratak te o stanju u domovini. I ovdje se pokazalo da ima puno nejasnoća i nerazumijevanja na relaciji domovina - iseljeničtvo, što treba zajednički rješavati.
V.G.

ZANIMLJIVOSTI

U New Yorku je proslavljena 85. obljetnica hrvatske župe Sv. Āirila i Metoda i Sv.

Rafaela koja danas okuplja Hrvate iz četiri SAD države: New Yorka, New Jerseyja, Pennsylvanije i Connecticuta. Misno slavlje predvodio je mons. Slobodan Štambuk, biskup hvarsko-bračko-viški, a uz brojne hrvatske vjernike nazočili su i dr. Ivan Šimonović, veleposlanik Stalne misije RH pri UN-u, i njegov kolega Vjekoslav Karlović iz Generalnog konzulata RH u New Yorku. Proslavu je uveličao i zbor “Lira” iz Zagreba.

Hrvatski redatelji postali su dijelom Europskog saveza, federacije redatelja koja okuplja sve zemlje Europske unije i zemlje u tranziciji, članice PHARE-a. Iako Hrvatska još nije članica programa PHARE, ovo uključivanje u Europski savez znači lakši proboj hrvatskih filmova na europsko tržište, lakšu suradnju sa svjetskom produkcijom, lakše financiranje i

distribuciju. Za hrvatsku kinematografiju to je kraj filmske izolacije i priznanje tog dijela hrvatske kulture u EU.

Doministar Jospi Juras posjetio je Hrvate Sjeverne Njemačke, gdje se susreo sa iseljenicima Bremena i Hannovera. Hrvatske iseljenika najviše je zanimala sigurnost hrvatskih banaka, osiguranje uloga, carine, izvršenje vojne obveze, upisi na fakultete, povratak u područja od posebne državne skrbi i mogućnost povratka u bosansku Posavinu, a zatražili su i uvođenje satelitskog programa za taj dio Njemačke, pripojilo je Ministarstvo povratka i useljeničtva.

"Euromoney" je pohvalio Splitsku i Zagrebačku banku. Taj ugledni europski financijski mjesečnik u posljednjem je broju objavio ljestvicu sa 530 banaka u 100-ak zemalja svijeta koje bi mogle preživjeti još jednu svjetsku novčarsku oluju. Prema ocjeni stručnjaka toga časopisa, Splitska banka zauzela je 218., a Zagrebačka 232. mjesto na ljestvici sigurnih banaka.

U zemlje Beneluxa od Nove godine ulazit će se bez viza, potvrdio je na sastanku s ministrom Granicom njegov vanjskopolitički belgijski kolega Derycke. Osim ukidanja viza za hrvatske građane, Belgija je spremna razgovarati i o ukidanju dvostrukog oporezivanja, socijalnom osiguranju i investicijama u Hrvatsku.

Disney Channel je otkupio "Āudnovate zgrade šegrta Hlapiaa", dugometražni hrvatski animirani film nastao u radionici "Croatia filma" prema klasiku Ivane Brlić- Mažuranić. Disneyevim otkupom prava za prikazivanje taj film nastavlja s velikim upjesima iz hrvatskih kina i diljem Europe, gdje je prodano više od 200.000 primjeraka videokaseta.

U Koelnu je osnovano Hrvatsko studentsko društvo, koje je pokrenulo 50-ak studenata pri Sveučilištu u Koelnu gdje studira više od stotinu hrvatskih studenata. Društvo će djelovati u raznim odborima koji će realizirati znanstvene projekte što će se predstaviti u zborniku na njemačkom i hrvatskom jeziku svakih šest mjeseci. Kontakt-osoba je Danijel Višelić, student ekonomije pri Sveučilištu u Koelnu.

Najseksepilniji sportaš SAD-a je Hrvat Elvis Grbac, sin hrvatskih emigranata rođen u Clevelandu, inače igrač Kansas City Chiefsa, momčadi američkog nogometa. To je izbor uglednog američkog magazina "People", koji je izabrao dvanaest najljepših muškaraca svijeta, među njima i Grbca. Prema riječima njegove supruge - "osobnost ga čini seksi".

U Rimu hrvatski jezik odijeljen od srpskog

Na rimskom sveučilištu Sapinza prvi je put odvojen srpski od hrvatskog jezika na istoj katedri. Time je napokon priznata znanstvena činjenica da su srpski i hrvatski različiti jezici i da imaju različitu literaturu te će se od sada odvojeno učiti. Za jezično razdruživanje hrvatskog i srpskog zaslužan je dr. Predrag Matvejević, šef slavističke katedre na Sveučilištu Sapienza u Rimu. Službeni proces razdvajanja trajao je gotovo pune tri godine.

348 milijuna dolara ulaganja u Hrvatsku

U 1997. u Hrvatsku je izravno uloženo 348 milijuna dolara, dok su u svijetu izravna ulaganja iznosila više od 400 milijardi dolara. To su podaci iz Izvješća koje svake godine objavljuje UN-ova agencija UNCTAD. Hrvatska je u tom izvješću svrstana u skupinu "developing Europe" uz Sloveniju, BiH, Makedoniju, Maltu i SRJ iako ima više stranih ulaganja od tih zemalja zajedno. U Hrvatsku su najviše uložile SAD, Austrija i Njemačka, a najviše se ulagalo u farmaciju, bankarstvo i proizvodnju cementa i stakla. (N.B.)

NJEMAČKA

IZABRANO NOVO VODSTVO HDZ-A DUESSELDORF

DUESSELDORF - Koordinacija HDZ-a za S. R. Westfaliju održala je u subotu 24. listopada svoju godišnju izbornu skupštinu, na početku koje je odana počast poginulim za slobodnu Hrvatsku. O proteklom radu ove koordinacije koja broji 13 ogranaka govorio je predsjednik dr. Berislav Tomac, istaknuvši njen uspješan rad.

"Naš rad je bio, u prvom redu, pomoć napućenom narodu u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. No, promidžba Hrvatske i istine o njoj morala bi biti još uèinkovitija, a i dosadašnja suradnja s našim saborskim zastupnicima je prilično slaba. Stoga je i dolazak dr. Brune Uroića na mjesto tajnika za iseljeništvo pri glavnom tajništvu pravi potez", rečeno je na Skupštini.

Tajnik Koordinacije Niko Eres istakao je njen dobar rad, no smatra da bi članstvo moralo biti bolje informirano. Gost skupštine, g. Stjepan Sulek iz Veleposlanstva RH u Bonnu, govorio je o zauzimanju za iseljeništvo te je zamolio da se ubrza proces promjene državljanstva. Novoizabrani tajnik za iseljeništvo dr. Bruno Uroić podnio je izvješće o stanju u stanci te je obrazložio posljednje kadrovske promjene:

-Ove ostavke i nisu toliko pogodile stranku koliko su to neki priželjkivali, no HDZ je stranka koja će nastaviti borbu za dobrobit svojih građana. Mi u HDZ-u nećemo dopustiti da nam itko sa strane kroji vlastitu sudbinu. Hrvatski narod je sam, teškom borbom, ostvario svoju domovinu i sam će je i stvarati, na demokratski način, uz poštivanje ljudskih prava i slobode medija. Tako se otvaraju vrata Europe, to je naš cilj.

Dr. Uroić je obećao punu pomoć pri rješavanju mnogih i različitih problema, koje dobro poznaje budući da je i sam mnogo godina proveo u dijaspori.

Na godišnjoj je Skupštini izabrano i novo vodstvo na čelu s predsjednikom Nikom Eresom, uz dopredsjednike dr. Berislava Tomca, Stanka Galičića i Branka Marića. Tajnik je dr. Veseljko Jovanović, a rizničar Anđelko Pinter, kojemu pomažu Ivan Lasić i Nediljko Suta. Članovi predsjedništva još su gospoda Bilobrk, Lovrić, Sarić, Sindrić, Pike te gđa Kata Golenka.

Pojedinim članovima te koordinacije su odlukom predsjednika Tuđmana dodijeljena odličja. Odlikovani su Marija Đurđica-Koleb Redom hrvatskog pletera, fra Josip (Mirko) Bebić Redom hrvatskog pletera, Željka (Zvonimir) Marić Redom hrvatskog pletera, Željko Anton (Filip) Kovačić, posmrtno, Redom hrvatskog trolista, što je preuzela supruga Marija, te dr. Berislav Tomac Spomenicom domovinske zahvalnosti. Odličja im je uručio g. Uroić uz pozdrave predsjednika Tuđmana i iskrene čestitke.

Jakov Vranković

U POSJETU HRVATSKOJ MATICI ISELJENIKA - POVRATNIČKA PRIČA OBITELJI BILIĆ

ZASLUŽNI I PROGANJANI NAPOKON U DOMOVINI

Veći problemi u Njemačkoj za braćni par Bilić nastali su kada su počeli izdavati novine "Hrvatska država". Kako su u taj posao bili ubačeni i agenti jugoslavenske Službe državne sigurnosti, koji su ih "otkucavali" jugo-vlastima, Bilići su, da bi spasili živu glavu, emigrirali u Paragvaj

Braćni par Bilić svoj iseljenički život započeo je još davne 1966. godine, kada su iz političkih razloga najprije emigrirali u Njemačku, potom u Paragvaj.

-U Njemačkoj sam punih 16 godina bio povjerenik Hrvatskog narodnog odbora za cijelu Njemačku te sam sve do preokreta bio sabornik u Hrvatskom narodnom vijeću. U Paragvaju sam pak radio za Hrvatski državni pokret, ogranak "Stipe Mikulić" - pripovijeda Jozo te dodaje kako je odmah nakon rasplamsavanja Domovinskog rata došao u domovinu kako bi se priključio borbi za samostalnu Hrvatsku.

U Njemačkoj su se Bilići uspješno bavili ugostiteljstvom. Živeći u Frankfurtu, Muenchenu i Berlinu, u svojim su restoranima nudili hrvatske specijalitete.

-Zbog toga smo često imali problema s bivšim jugo-vlastima, koje su išle tako daleko da nisu dopuštale hrvatske nazive na našim jelovnicima - kaže Lucija koja, kao ni njezin suprug Jozo, nije baš previše pozornosti obraćala na takve zabrane. - To mi nisu mogli zabraniti pa su na našim jelovnicima bila hrvatska jela.

Domoljublje i posao

No, veći problemi u Njemačkoj za braćni par Bilići nastali su kada su počeli izdavati novine "Hrvatska država". U tu su svrhu kupili i kuću 20 kilometara od Muenchena. Kako su u taj posao bili ubačeni i agenti jugoslavenske Službe državne sigurnosti, koji su ih "otkucavali" jugo-vlastima, Bilići su, da bi spasili živu glavu, emigrirali u Paragvaj. Utočište su pronašli u paragvajskom glavnom gradu Asuncionu, u kome su ostali 16 godina, sve do konačnog povratka u voljenu Hrvatsku.

- Za Paragvaj nas vežu doista lijepa sjećanja i dragi prijatelji - vele Bilići. - U toj smo se zemlji nastavili baviti ugostiteljstvom, no ne tako uspješno kao u Njemačkoj. Drugi je tamo mentalitet, drugi običaji, navike.

Uz ugostiteljstvo, u toj latinskoameričkoj zemlji Bilići su se pokušali baviti i trgovinom.

Od Bilića smo, razgovarajući o Paragvaju i Hrvatima u toj zemlji, doznali kako prvi službeni zapis o hrvatskom iseljeništvu u Paragvaju datira iz 19. stoljeća, kada je Hrvatska bila dijelom Austro-Ugarske. U to vrijeme, 4. kolovoza 1889. godine, hrvatski su iseljenici osnovali slavensko udruženje pod nazivom "Udruženje zajednica uzajamne pomoći". Bilići su tako naišli na već dobro organizirane hrvatske udruge.

U Paragvaju su Bilići, čim su došli, potražili djelić Europe pa se Lucija priključila Socijalno-njemačko-paragvajskom društvu, koje je poznato u cijeloj Južnoj Americi i koje puno čini za treću starosnu dob te za sve socijalno ugrožene. Kod njih je Lucija najprije radila sitnije poslove, a poslije je postala upraviteljicom staračkog doma.

Osloboditi se egoizma

Sjećaju se Bilići kako su za boravka u emigraciji u svemu tražili domovinu.

- Tražili smo domovinu u svakom trenutku, na svakom mjestu, no tada se nije moglo puno govoriti o tome. Kada smo bili u Europi, čekali bismo i 24 sata kako bismo čuli našu himnu. Napokon smo doživjeli ono za što smo se cijeli život borili.

Nakon tolikih godina braćni par Bilići vratio se u Hrvatsku. Privremeno su smješteni u velikogoričkom Prihvatnom centru, a kako su tamo uglavnom mlađi ljudi, Bilići se ne družu previše s ostalim stanarima.

- Oni imaju drukčije osjećaje i dobro je što se osjećaju Hrvatima. Južnoamerikanci su pak drugi svijet.

Supružnici Bilići žele vlastiti dom u Hrvatskoj. Hoće li to biti Slavonski Brod ili Livno, još ne znaju.

Svjesni su da Hrvatsku čeka vedrija budućnost, no naglašavaju - ne s takvim ponašanjem.

- Zavladao je egoizam, a toga se u Hrvatskoj treba riješiti. Sretni smo u svojoj domovini. Moramo čuvati ovo što smo krvlju stekli. Budući da su naši ljudi naučili izlaziti iz domovine, bilo bi dobro da se nauče vraćati kući.

Željka Lešić

USUSRET JEDNOJ OD NAJVEĆIH PRIREDBI NA PROSTORIMA HKM SINGEN-KOSTANZ

Hrvatska katolička misija Singen-Kostanz organizira glazbeno-scenski spektakl "Lijepom našom"

U subotu 28. studenoga u Friedrichshafenu, Messe dvorana broj 9, organizira se glazbeno-scenski spektakl "Lijepom našom". Organizator se za tu prigodu potrudio izabrati i pozvati najpoznatija imena iz Hrvatska i iseljništva.

Nastupit će: Veliki tamburaški orkestar HRT-a, pod ravnanjem Siniše Leopolda, Krunoslav Kišo Slabinac, Dražen Žanko, Šima Jovanovac, "Slavonske lole", Sanja Doležal, Željko Sesvečan, Barbara Othman, Vlatka Kopić, misijski folklorni i tamburaši-mandolinski sastav, Mate Bulić, fra Šito i fra Radovan Ćorić, "Duo Zagreb" iz Zuericha, Melody (Mladost 5) Ulma, "Tamburica" iz Voralberga, "Fala" iz Schafhausena, "Ševa" iz St. Gallena i fra Vlado Ereš. Početak programa (snimanja) je u 18 sati. Popularni voditeljski par bit će Mirna Berend i Branko Uvodić. Cijena ulaznice je 30 DM.

Pozivamo sve Hrvatice i Hrvate te njihove prijatelje da svojim dolaskom uljepšaju priredbu. Neka domovina i cijelo hrvatsko iseljeničtvo vide da smo zajedno!

U ŽEPËU GOSTOVALI ÈLANOVI HRVATSKOG KULTURNOG CENTRA IZ SUBOTICE

Hrvatski kulturni centar "Bunjevaèko kolo" iz Subotice svojim gostovanjem u Žepèu prošlog tjedan, u organizaciji HMI-a iz Zagreba i Općinskog vijeća Žepèe, osvježilo je ovdašnju dosta siromašnu kulturnu svakodnevicu.

Odjel za dramu toga centra izveo je dramu u tri èina pod nazivom "Nitko i ništa" autora Matije Poljakovića, u režiji Josipa Bajića i scenografiji Šime Šeića. Osmero izvrsnih glumaca izvornim govorom i glumom doèaralo je događanja iz obiteljskog života 30-ih godina ovog stoljeća u bunjevaèkoj sredini na sjeveru Baèke. Komad je to o mjenicama i zemlji, uz dakako ljubavne zaplete i puno duhovitosti i humora. Tematika je i danas ne manje aktualna, na svoj naèin, napominje redatelj Bajić. Gledatelji u kinodvorani Doma kulture doista su uživali u predstavi.

U Gradskoj kavani Doma kulture, izvodeæi slavonske i starogradske pjesme, tamburaška je skupina stvorila pravi bunjevaèki ugođaj, pa su se Žepèani i njihovi gosti zabavljali do duboko u noć.(P.M.)

NJEMAÈKA

PREDAVANJE DRAŽENA BUDIŠE O HRVATSKOJ KULTURNOJ POVIJESTI

BERLIN - Pred punom dvoranom HKM Berlin prof. Dražen Budiša u subotu 7. studenoga održao je iznimno zanimljivo i pouèno predavanje na temu: "Hrvatska pisana rijeè kroz stoljeća". Tu vrlo uspješnu kulturnu tribinu organiziralo je ovdašnje HKD "Fran Mažuranić", koje tako nastavlja dugogodišnju tradiciju organiziranja predavanja posvećenih hrvatskoj kulturnoj baštini. Na predavanju su bili djelatnici podružnice Veleposlanstva RH u Berlinu s prof. Ilijom Lukanovićem na èelu, zatim hrvatski župnik fra Jozo Župić te predstavnici mnogih hrvatskih udruga i društava koja djeluju u glavnome gradu SR Njemaèke.

Prof. Budišu znamo kao predsjednika HSLS-a i potpredsjednika Sabora, ali mnogi nisu znali da je on i te kako dobar poznavatelj hrvatske pisane rijeèi koja nas Hrvate, ma gdje bili i živjeli, povezuje sva ova stoljeća. Od mnogih znaèajnih datuma hrvatske kulturne povijesti prof. Budiša je izdvojio Bašćansku ploču te zaèetak Metropolitane (12. st.), jedne od najstarijih europskih knjižnica. Istaknuo je kako je Misal bio prva pisana knjiga na našem jeziku te da su Hrvati veæ u 15. st. imali 150 tiskanih knjiga, i to u vrijeme kad gotovo polovica europskih naroda nije imala ni jednu pisanu knjigu. Posebno je znaèajno to što su se u jeku turskih navala na naše krajeve stvarale knjige, što je svojevrsni povijesni fenomen. U predavanju Budiša nije propustio govoriti o našim velikanima: Marku Maruliću, Bartolu Kašiću, Faustu Vrančiću, Miroslavu Krleži te mnogim drugim uèesnicima hrvatske kulturne povijesti. U vrlo živoj raspravi nakon predavanja predavaèu su bila postavljena mnoga pitanja iz područja jezika, književnosti i školstva. Na kraju kulturne večeri rijeèi zahvale izrekla je predsjednica društva gđa Ana Wegener, a burni je pljesak prisutnih bila zaslužena nagrada prof. Budiši kojega bi mnogi željeli ponovno vidjeti i èuti. Ivan Milèec

MATURALNO PUTOVANJE UÈENIKA HRVATSKE GIMNAZIJE IZ BUDIMPEŠTE I PEËUHA

Upoznavanje hrvatske baštine - temelj povratka

I ove su godine potkraj mjeseca listopada maturanti hrvatskih gimnazija iz Budimpešte i Peèuha posjetili stari kraj svojih djedova i oèeva. Obišli su glavni grad Zagreb, nacionalni park Plitvièka jezera, u kratkom razgledavanju spomenika kulture upoznali grad Zadar, gdje su posjetili "Zlato i srebro Zadra", stalnu izložbu crkvene umjetnosti, koja obuhvaća riznicu i umjetnièki inventar od najranijih stoljeća srednjeg vijeka do kasnog baroka XVIII. stoljeća. Maturanti su pohodili i crkvu Sv. Šimuna gdje je izložen jedan od najljepših i najcjelovitijih primjera vrhunskog zadarskog srednjovjekovnog zlatarstva - pozlaæena srebrna škrinja Sv. Šimuna - koju je kao dar zadarskom svecu u XIV. stoljeću dala izraditi ugarsko-hrvatska

kraljica Elizabeta, kćerka bosanskog bana Stjepana Kotromanića i žena Ludovika I. Anžuvina.

Maturanti iz Mađarske prošetali su povijesnom jezgrom Trogira, obišli katedralu majstora Radovana, crkvu Sv. Lovre, poznatu po monumentalnom glavnom portalu, najvažnijem ostvarenju romaničke skulpture u Hrvatskoj. Njihovo upoznavanje Lijepe naše nastavilo se uzduž prekrasne Jadranske obale do odredišta maturalnog putovanja - grada Dubrovnika. U nekoliko dana boravka u Dubrovniku maturanti su upoznali spomeničke vrijednosti i bogato umjetničko naslijeđe staroga grada te Cavtat, u kojem su posjetili Meštrovićev mauzolej obitelji Račić, galeriju znamenitog slikara Vlaho Bukovca te zbirku umjetnina Baltazara Bogišića. Posjetili su i Konavle te sjeverni dio Župe dubrovačke, Trsteno - Arboretum, petsto godina star renesansni perivoj s ljetnikovcem. Zadnjeg dana boravka na hrvatskom jugu maturanti su uspjeli uživati u bistrom moru "Rezervata Lokrum" te uhvatiti posljednje tople dane rane jeseni.

U nadi da su im ostale lijepe uspomene na hrvatsku baštinu, našim maturantima možemo samo poželjeti povratak te možebitni nastavak studija u domovini njihovih roditelja, za što su neki od njih i izrazili želju.

Z.M.